

ქართული ღვაწლისთვის

გამართლება მათი მოლოდინი, ვისაც დიდი ხანი ჰქონდა დაწერილი იმედი ქართული ღვაწლის ახლები. შეიძლება უკვე თქვათ, რომ ქართულმა თვარმა ვერ გადალახა რუტინა და თავის დანიშნულების სიმბოლო ქვეშ მოიკცა. ეს არის ფაქტი და დაწერილი სტონი ამ დამწვარი ფაქტების გამოაფინა უთუოდ, არც ერთი ნათელი ხალხი, არც ერთი გამართლება თანამედროვე სკენის, უნიკო ეპიგონიზმი, უნიკო დოგმატიზმი და სხვა მსგავსი გვიკრებულს.

«გუშინდელი», «ხანუმა», «თამარ ციციანი» და სხვა ვის ანტიერესტს დღეს არ არეკლავს იგივე პიესები, სად არის სახელწოდება? სად არის ძიებება? სად არის მხატვრული შემოქმედება? მალაღობი მკერავებია. ფანტაზია. პერსონაჟები. აჟამ დაკანონა, ასე ქართული თეატრი, მისი რეჟისორები. რა მიზეზი რომ ვერ აუხვია გვერდს ტრივიულობას, დაშლის დაცემის გზას.

ესაღიბა ერთი ქართულმა თეატრმა დაკარგა ადვოკატი. რადგან მას არ შესწევს შემტევი ძალა და მხატვრული ენერჯია, იგი ისეთ კრიზისის რკალიში მიექცევა, რომლიდანაც ვეცდები ტან მთელი და მგარი გამოვიყვანო. ეს მამინ რთაც საჭირო იყო მეტი ინტენსიობა შემოქმედების, რადგანაც თეატრი იმ ადგალად დარჩა სადღე კიდევ ისმის სიტუაცია ქართული, როცა საჭირო იყო მთელი მატერიალური თუ სულიერი რესურსების წესითი გამოყენება, და ხრტიც გამოიყვანათ. როცა მოწოდებული უკვე კულტურა ჩვენგან მოითხოვს დისციპლინას და შრომის ტრადიციას. შეიძლება მატერიალური პირობები იყოს მიზეზი ქართული თეატრის პარალიზის? უთუოდ: ქართველ მუშას არ აქვს შემდეგ თეატრული მსგავსი მით შემტევი არ აქვს ქართულ ინტელექტს მისი. ამის იმეტი მსიქოლოგიური კონცეფცია და სხვა ახეობები.

ყველაფერი ეს ნათელია, მაგრამ უფალო ისიც, რომ თვით თეატრის შეინთ ხდება დეზორგანიზაცია. არ არის ის სიტუაცია სულს და მიმართის შეინთვა, რომელსაც შეიძლება დამარცხდეს ხალხმწიფი არ არის ხალხის თვით სცენის მუშავა შორის. მიღწე-

ბა ნების, დაბნევა, უმოქმედობა დღეს ჩვენი დამახასიათებელია. რომელი ეროვნება გვინებენ რომ არ აჩვენებდეს დღეს მუშაობას საქართველოში. იქაც ეს სადღე უნდა ისმოდას ცოცხალი სიტყვა, და რასაც მდგომარეობა ხელს უწყობს თითქმის განვითარებისათვის-ქართული პროლეტარული ხელოვნება, აქაც სირუმი, აქაც ეპიგონობაა მხოლოდ. და რუსულ პროლეტკულტის ხელშეწყობით მოუწოდებს მათ მუშაობისაკენ.

თუ წინა შეიძლო ქართულ თეატრს შეიძლება ზურგიან გამოეკრა ქართული სიტუაცია, რა მიზეზი დასე? განა ნაკლები საფრთხეა წარსულის განადგურების? ჩვენ ვინა დეგრადაციით მის უფალო პარტონს სახელმწიფო თეატრების მხარეში ვხვდებით. რაშია საკმე? სად არის თქვენი მხარეგობი ხელი, თქვენი ცოცხალი სახეები. რატომ არის, რომ თეატრის ხელმძღვანელებს შეიძლება აქეთ ახალი დადგმა, გამოეკრებოდეს, რატომ არის რომ მთელი ურთიდან იქნება აქვეს მიექცევი, მაშინ როდესაც მას გაცილებით ნაკლები ეროვნული ღირებულება აქვს დღეს დღევანდელი, და ქართული დარაბა კი განადგურების ცეცხლშია. რაა მიზეზი, რომ თეატრს სრულიად განახლებული რეპერტუარი დაწერილი მუშაობა და ქართულმა დარაბამ ვე ასეთი პიესებით და დადგმით, რომელიც გულზე ადგია საზოგადოების. იმის მიზეზი რაღა რომ გამოცდილებულია «თარამი» და მხოლოდ წინა დღით ხდება მისი შეცვლა მეორე პიესით, რომელიც ისე იდგმება, რომ სამუდამოთ დაეთესს თეატრს მამულად? რაა აქეთის მხარეგობა ამ შემთხვევაში?

ჩვენ მივითხოვთ: ნუ ივდებთ ამხელა ქართულ ღვაწლს, მთელი თავისუფალი მთავრობი, მატერიალური და სულიერადი რესურსები მოახარაო ქართულ ღვაწლს: რადგანაც იგი შეიკრული არა მხოლოდ ესთეტიური პათოსით, არამედ ეროვნული საღვთოთ.

თუ შეიძლება თქვენი ყურადღების ცენტრს ყოველი სახანობი თეატრული დაწესებულებით ყოველი არტისტული საზოგადოების თეატრში.

წინააღმდეგ შემთხვევაში უკეთესი იქნება: დახურული ქართული სცენის და სრულიად მიხვი არ ჩამოაშრაო ქართული თეატრის დიდის წყალობით და შრომით დახარო შეიქმნილი ადვოკატი თუ სატყის არ გააკეთებთ, ნუ გააფუქებთ მანც.

ა. ა.

აკაკის საზოგადოებრივი

30 წელსა გაიარა რაც მე აკაკი წერეთლის სამშობლო,—სახეებში ვიყავ 1887 წ. ქუთაისში რომ ვერის ყოფნის შემდეგ გაირცა წერეთლებს ერთად წავიდეთ. რადგან, სადაც წიკო ლოლოხურმა მიტოვებულა. სადა. ყვირილიან და ჩვენ გავიგებდით ცხენებით, რადგანაც კაითაისის რეინის გზა ჯერ გაყვანილი არ იყო.

ქვედა ინტერიის ერთ ფეროვან მწვანე ველოს მერე შენიველი წარმადგენდა უმწვენიერეს სურათს.

ამ აუგაბეულ კაითაში, შავი უღბანისათვის ვაკეთებდა ქათომის შავი ქვის მალირაგები, რომლის კითა იწყებოდა ისევ ლამაზი ადგილები, სახეები იმე საწერილი.

და არ აქ დიდსა და დაბრდილულ ბაღში რომელიც მდებარეობდა ტყეან ხეობის სათავეში. სდგას თეთრი სახლი სადაც დაიბადა პოეტი აკაკი წერეთელი.

ამ სახლში, რომინდენი საუკუნეთა განმეგობარში ხელ წელი კვდებოდა ფეოდალიზმი და რომინდენი, მაგრამ ამ ცერქონალიურსა და ტრადიციულ ხალხის წყალობით, რაც სწავლა და მუღი თავადობის, უმეცობელი იყო დაფუძნებულიყო ახალი დროის სული. და ის ასეთ პირობებში, გარსშეხიველი უამრავი მოსამსახურებთ და მოქიებუთ სრულიად უღარიღულად გაატარა მთელი თავისი სიბავშვე აკაკი.

სერიოზულობით, ახალი ცხოვრების სინკიტრის, საზოგადოებრივი მოვალეობათ და დისციპლინას აქ ადვილი არ ჰქონდა.

აკაკის მამაც და დედაც, შთამბეჭებლობით, დემოკრატიზმით, აღზრდილი და განათლებული ეკუთვნოდნ ძველ დროს, და რა ვსავარდულია რომ, აკაკის, რომელიც კვდებოდა იყო მსგავსი ახალ ძველებში, თან გამოხატვა სახლიდან რაღაც ნაირი ორგანობა, რომელიც მას შერჩა მთელ სიცოცხლეში და რამაც თავისი დიდი დაიწინა მის ლიტერატულ მოღვაწეობას.

ასეთივე პირობებში ასეთივე ფეოდალურ წყობილებში აზარად მორავ პოეტი—მამია ჭრელია და ისიც ამავე რაღაც ვერ შეეძვა ახალს ცხოვრებას.

ამ ახალ ცხოვრებას ვერ ურთევდებოდა აკაკი წერეთელი. არა დროს არ უშეშდა აკაკის სინამდვილეს და აზრს და ჩვეულებებით ის ცხოვრობდა უცხო,

თავის ბავშობის ქვეყანაში, მაგრამ ასეთი ქვეყანა გაქრა აკაკის მშობლებთან და დაკარგულ სიმდიდრესთან ერთად. აკაკის არასდროს არ უნდადა შეთანხმებოდა სინამდვილეს მოახრენილებდა; ანდა აელო თავის თავზე ამ სინამდვილედან გამომდინარე რამე გადღებულად.

ამისი სიმდიდრის დაკარგვას, მიყვადის სიმდიდრის დაკარგვა, ასე რომ მას არ დარჩა საკუთარი თავსწავნარი სიცხე, და იძულებული იყო, უმეტესი ნაწილი თავის სიცოცხლისა გაეტარებინა თავის ვეცობრთან.

სახეების მწვენიერი მამული ვერ იყო აკაკის დასახლებული ადგილი, ისევე როგორც ილია ქვეყანისათვის მისი საფრანკოსი მამული.

აკაკი ჯერ კიდევ ყრობაში დაპარება ეს პირობები, რომინდენი მას მისცემდნ ცხოვრების დამოუკიდებლობას, მაგრამ მას მონაც უნდადა, ყოველიყო დადამოკიდებულ სხვებზე მეტად. სინამდვილეში ის მართლაც «დამოუკიდებელი» იყო, რადგანაც მას არას დროს არავითარი სამსახურის მოვალეობა არ აწუხებდა, არასდღეს არ იყო დროით და ადვილი უმეცობი, მაგრამ ის ყოველთვის იყო სხვებთან, და მე მეტონა რომ ასეთი მდგომარეობა ყმობას წავაგვს. არ ვიცი ვინმეობდა თუ არა აკაკი ასეთი მდგომარეობას, თუმცა მეტონა, რადგანაც იმ მასწანძობას და დახმარებას, რომელსაც მას მეცობრები და პატივის მცემნი უწყევდნ, აკაკი სთავილია როგორც მისცემნი სავალდებულოს, უთუფინის და აუცილებელს, და ამით არასოდეს არ ყოვილა უხეიზულ მდგომარეობაში.

უფალო, რომ აკაკის შეხედულება ცხოვრებას და ხალხზე იყო თავისებური ატეხინი, რომელიც არა მარტო საქართველოში, არამედ ყველან არა.

მხოლოდ დასსკურებელი მაგარი ხასიათის, და დიდი ნების პიროვნებებს შეუძლიათ ასეცდნ ამ მემკვიდრეობის, გაცენდა, აკაკი კი ასეთისა არ მკუთვნებდა.

ხელა გადავთავალიერით, თუ რამდენად იმოქმედა მისმა ნებისობამ და გონებრივმე მექიედრობამ მის შეზღუდვებზე, რამდენად უნდა ვერთობი მის თსხულებთან ფაქტ მისი მშობლების სახლში, რომელშიც ახალ გზარდა აკაკის გარს ერტყა ნელნელო მიმცემი.

პარასამეი.

იზრდება როგორც ქალწულის ხალი საპარასამეი მელანქოლია. ყველა დიდებულ უფრო მაღალი— ეს პარასამეი ჩემი ტოლია.

დიდი ქალაქის თეთრი ვიტრინაში შემადგენენ წაქედილი დღეებს. აფელერებ თვალთა წინაშე დაბნელო დაქმნული იმით სახეებს.

მე ყველა რიცხვებს ერთ რიცხვს გარდა ჩავაწვავ. როგორც ბავშვობა, ყველა. მაგრამ წამებულ იყოს უმწველ ემპოტივით სდგას პარასამეი.

წვიმის ხმაურში მინდა რომ ეთელმდ მინდა ვიგეო ბავშვობა, ყველა. მაგრამ წამებულ იყოს უმწველ ემპოტივით სდგას პარასამეი.

დღე ნაღვლიანი და მწვაბული, რომელსაც ახლა მიწი, გოდებოთ მე და საწყალი ჩემი მამული ვით სახმობელს მოვეულოდები.

ვაფერხან გაფრანგადვადი.

ფეოდალიზმის და რომანტიზმის სცენები და სურათები. რაღა იყო ამ ფეოდალიზმიზმის საბუნებრივად-პარტიული უნიკალი ცხოვრება რამელიც მიმდინარეობდა შრომის და მუშაობის გარეშე, და რომელსაც სხვა მისწრაფება, გარდა სიმარტებისა, ღვინისა და უმარტო საქმეობას, არავფერი არ ჰქონდა.

როდესაც გამოხატება რომანტიზმისა იმპოტივით და გართობაში.

განა, ქვიშის და ღვინის დროს აქ არ იმედა ჩინებების სიმდის ხმა, არ იყო თარი, არ გარტუბდა მრავალ ეამიერ? განა არ უვალოდნ სიყვარულს, სეუდას, სურნულ ყვივობას და მყვებურ ბულებლებს? ყველაფერი ეს მეტად ლამაზი, პოეტური იყო და ბავშვს, რომელსაც არ ესმდა ცხოვრებაში მიზანი, და ვერ ხვდადა თუ რა ხდებოდა ცხოვრების ღამე უდარსარის იქეთ. ალბათ ძალზე სფეროვანდება ცხოვრების ეს მიზიდული მხარე, რომის წყალობითაც, მასში გაიზარდა რომინტიზმი.

შემდეგში, ეს რომანტიზმი თანდათანობით ჩამოსცილდა აკაკის. მისწრაფება კი მისდენი ყოველთვის იყო მასში, მაგრამ ეს მისწრაფება კი არ ვინება და მის შემოკლებლას, არამედ პირიქით, ამხალვარება მასში პოეტურ შემოქმედებით ძალას.

მითუგა თუ არა აკაკიმ მშობელი სახლი, ის მალე გაცენი ცხოვრების სინამდვილეს, რამაც უსათუო მასზე გავედინა იქონია.

ასე წარმიდგინეთ, რომ აკაკი ბატონ ყმობის საწინამდვილო მოკიდები ვიცი ივდებდა მონაწილეობას. მან სრულიად მივიწყა ბავშობის შთაბე-

ჭილებიანი და ვაკცვა კაცობრიობის იდეალებს. აქ ის გაორბეულია. ცხოვრებაში ის დარჩა ცხოვრების სინამდვილესთან შეუტეველი, თავის ნაწარმიოებში კი სხვა პოეტებზე მეტად გაპიკობდა ამ სინამდვილეს, და უღვიმებდა თავის ხალხს ახალი იდეების რწმენის, ახალი მომავლისას.

ღიბა—აკაკი პოეტი და აკაკი ადამიანი—რომ სხვა და სხვა პიროვნებებისა მასში იყო პოეტიანი დაუშტეტელი წყავა, მისი ბუნება იყო ვასობელი მიდოლი, და თუ არა მისი სიზარმავე, ის შემქნიდა ვაცილები მესტ იმაზე, რაც სავანში მან დასტუდა.

მაგრამ არა მარტო სიზარმავე უშლიდა მის მუშაობას, არამედ ის ბატონური სულიც რომელიც მას გამოჰყავა მშობელია სახლიდან და რაც მას აუზუნდება ღრმა მოხუცებულობამდისაც. აღბან, სწორედ ეს სული აცხოველებდა მასში რომინტიკოსის და სილამბის თავყანის მცემელს.

ამისათვის, ჩემის აზრით, აკაკის მშობელია სახლი ურდ მეტი არ არის თავის სიმწვენიერით და თავის ბრწყინვალე მხარებით, რაც აკაკის უმეტეს ნაწარმოებში გამოხატების. ისინი ეკუთვნენ საქართველოს ლიტერატურის უმვირეთეს მამებს.

მთი კითხვის დროს მე არ ვფიქრობ აკაკის ადამიანურ სისუსტეზე, არამედ ვეუბნე მხოლოდ დიდ პოეტს, აღერთავანტულ ქართველს, რომელსაც თავადიყვებამდის უფერის თავისი სამშობლო.

არტურ დევისი.

ქვიშის ხმაურში მინდა რომ ეთელმდ მინდა ვიგეო ბავშვობა, ყველა. მაგრამ წამებულ იყოს უმწველ ემპოტივით სდგას პარასამეი.

დღე ნაღვლიანი და მწვაბული, რომელსაც ახლა მიწი, გოდებოთ მე და საწყალი ჩემი მამული ვით სახმობელს მოვეულოდები.

წვიმის ხმაურში მინდა რომ ეთელმდ მინდა ვიგეო ბავშვობა, ყველა. მაგრამ წამებულ იყოს უმწველ ემპოტივით სდგას პარასამეი.

დღე ნაღვლიანი და მწვაბული, რომელსაც ახლა მიწი, გოდებოთ მე და საწყალი ჩემი მამული ვით სახმობელს მოვეულოდები.

წვიმის ხმაურში მინდა რომ ეთელმდ მინდა ვიგეო ბავშვობა, ყველა. მაგრამ წამებულ იყოს უმწველ ემპოტივით სდგას პარასამეი.

ქართველები სპარსეთში

ინტერვიუ სპარსელ ქართველთან სეიფოლა ხან ოსელიანთან

გუშინ ჩვენს რედაქციას ესტუმრა სპარსეთიდან შაჰაბად ქალაქიდან მოსული იმისი უნაი. შევეცადეთ შევეცადეთ ჩვენს რედაქციას, რადგანაც მას არას დროს არავითარი სამსახურის მოვალეობა არ აწუხებდა, არასდღეს არ იყო დროით და ადვილი უმეცობი, მაგრამ ის ყოველთვის იყო სხვებთან, და მე მეტონა რომ ასეთი მდგომარეობა ყმობას წავაგვს. არ ვიცი ვინმეობდა თუ არა აკაკი ასეთი მდგომარეობას, თუმცა მეტონა, რადგანაც იმ მასწანძობას და დახმარებას, რომელსაც მას მეცობრები და პატივის მცემნი უწყევდნ, აკაკი სთავილია როგორც მისცემნი სავალდებულოს, უთუფინის და აუცილებელს, და ამით არასოდეს არ ყოვილა უხეიზულ მდგომარეობაში.

უფალო, რომ აკაკის შეხედულება ცხოვრებას და ხალხზე იყო თავისებური ატეხინი, რომელიც არა მარტო საქართველოში, არამედ ყველან არა.

მხოლოდ დასსკურებელი მაგარი ხასიათის, და დიდი ნების პიროვნებებს შეუძლიათ ასეცდნ ამ მემკვიდრეობის, გაცენდა, აკაკი კი ასეთისა არ მკუთვნებდა.

ხელა გადავთავალიერით, თუ რამდენად იმოქმედა მისმა ნებისობამ და გონებრივმე მექიედრობამ მის შეზღუდვებზე, რამდენად უნდა ვერთობი მის თსხულებთან ფაქტ მისი მშობლების სახლში, რომელშიც ახალ გზარდა აკაკის გარს ერტყა ნელნელო მიმცემი.

თანადი ახსნა გინამატეა, რომელიც სეიფოლა მივაცხინა მეთხველთ გაუზიარაო.

— რამდენი სოფელია ფერდინანდის ქართულზე?

— თითამეტე ქართული სოფელია; თუ მარტოველი, ქვემო მარტოველი, მელაგი, მთო, ასქურ, ჩელურეთი სიბეჭ, ვაკეჯუა, და მესენა, ნიოქინდი, ახინი, მავუსბო, ადგალო, ბავანდი.

— რომელია ყველაზე დიდი სოფელი და რამდენი კომლია?

— სოფელი ზემომარტოველი, სადაც მოსახლეობს ათასზე მეტი კომლი.

სულ რამდენი იქნებოდა ფერდინანდის მიდამოებში ქართველები. ახლა ვართ 30—32 ათასი.

სხვაგან კიდევ თუ არის ქართველები სპარსეთში? არაა, მაგალითად ხვარასანისკენ, თეირანის ზემთი რეშტიდან საზრეთის მიმართულებით, მაგრამ ისინი ჩვენგან მორავ დამოკიდებული არიან და ენაც დევიწყებული აქეთ.

ჩვენ სოფლებში ქართულს დაჰარაკობენ, ზოგიერთმა წერაკობსაც იცის დარჩენილი ვაკცეს ადრე ჩამოტანილი ქართული წიგნები.

სწავლის საქმე როგორ არის? სახლებში სწავლობენ. მაგრამ ჩვენ გვირდა ქართველი მასწავლებლები, ასეთები კი არა ვაკცეს. საერთოდ ნაწიყვანი ხალხი ჩვენში არ არის.

რა გვაცხინა დარჩენილი თქვენში?

დღემდის?

ოსელიანი, ხეიფილი, ბათუაშვილი, ბაბუნაშვილი, გუგუნაშვილი, მაცაშვილი, ბაზნაშვილი, ონიკაშვილი, გულისანი, მიტკაძე, ვიციანაშვილი და სხ.

— თქვენ ქართველებს ეახლი თქვენ თავს?

ჩვენ ადგას, იმ 14 სოფელს, საქართველოს ეგნახლი, ჩვენ საქართველო; სპარსეთს კი გურჯისტანს ეგნახი; ჩვენს ვაკცეს, რომელსაც საქმე ვაკცეს ვისმისთან, ყოველთვის თან ურთავენ სიტყვას «გურჯი».

— ჩინი საქართველო სულ თქვენეც იყურებო? | ახლბის სიქილო ხანი. ჩვენ გვიყავს საქართველო, ჩვენ ვიციით რითა გამოუწვები ჩვენი სპარსეთში დადასახვება, რომელიც მოხდა შაჰაბადის დროს. ეს გაორავ სააკაშვილის ბოლიას სულ, რომელიც მან იყო ხელმწიფის კაცი. არასდღეს დაგვიწყებდა ჩვენ საქართველო. ჩვენში რომელიც ჩამოვილომდ საქართველოდან ვინმე სპარსელი, სულ ხუთ საათს საქართველოზე ვილამბარკებთ. ჩვენ ვევიგეო რომ საქართველოს უკვე რამდენიმე წელსოქონა ქართველები ჩვენი სახლებს, ეს ჩვენ გვიყავს. მე დიდა ახლა მინდობდა წამისგლა საქართველოში მაგრამ ვერ მოხვებრებ და როდესაც ვევიგეო რომ ის ფუჰან ქალაქი რამდენიმე ქართველი ყოფილა წავედი ამის გასაგებათ, ვაკცესიანი ვათ, ვაკცეს ყოველივე. მაგრამ უნდა ისეე უკან წავსულიყავი, რადგან ვაკცეს რომ ჩვენებს ჩხუმი ჰქონიათ ბაბტიარეობით. ეს იყო ზაფხული. შემდეგ ჩამოვიდა ბატონი მანავალიე ჩვენ საქართველოში და იქ ავიყნის ყველაჩვენში ის დარჩა ცხოვრების სინამდვილესთან შეუტეველი, თავის ნაწარმიოებში კი სხვა პოეტებზე მეტად გაპიკობდა ამ სინამდვილეს, და უღვიმებდა თავის ხალხს ახალი იდეების რწმენის, ახალი მომავლისას.

— რის მუშაობა?

ყველანი მიწის მუშეში და მწვემსებში არაან. ვიცი თუ არა ქერს და ვეწვივი მესტეკობლიათ.

— შექმნილათ თუ ცხოვრობო?

გაკცეს ჩვენი მამული, სახლ-კარი გაეცუბებოდა არ ვცხოვრობო ამ მხრივ, ჩვენი საზოგადოება ვაკცეს. მხოლოდ ეს არის ბაბტიარეობა?

ესენი არაან ჰურთები, რომელთაც დიდ ძალი ვიქონა და შექმნა აქეთ და ფერდინანდის მიდამოებში მათ ვერაწილდენი ადამიანებდა. მთავრობაც მათ ვერას აუღეს. ცხოვრობენ. ბანაკებთა კარგებში და ჩვენ ზოგიერთი სოფლებს, რომელიც მათის ანადრმა მდებარეობენ ესხმან, სახლებს სწავენ. არამევენ ცხვარს, მთავრად ტყვეთ ჩვენები და მის გამოსყიდვი დიდ ფულს თხოვლობენ. ხვარად ვაკცეს მათთან ზაფხული იმი, ჩვენც ვაკცეს ბაბს, მაგრამ იმით ჩვენ ვაკცეს. ეს არის რომ იმით იარალი აქეთ ბლომათ. ინგლისელებიც ეცხარებიან.

ახლა ჩვენი სურვილია სპარსეთის მთავრობასთან, როგორც რომ სიმბების, უფროა, რუსეთს ვაჭი თავისი «პონსოლი», ჩვენი დავინწმონ ესეთი კაცი რომელიც ჩვენს მავიერთა ილმარაკობენ. ამისათვის მასწავლებელი და ექმნი— ესეც ჩვენითვის აუცილებელია. მაშინ გეცდილებინდა რომ ქართველებთან ვაკცეს კაცობა. აი ამ მიზნით ჩამოვედი საქართველოში.

სეთიან განხრება ჩვენი უფვეული სტატისტიკის, ჩვენი ძმის, რომელიც ამის გასაგებათ და თავის მომეხთათვის სათანადო დახმარების მისაღებათ. მამ მიზეზლით მათ. ნუ ვაკცევთ. მთავრობამ უნდა მიიღოს სათანადო ზომები დაუყოვნებლივ.

სოსო ახლანიშვილი

II

სახლური სიმღერები *

(ჩაწერილი ბ. ოსელიანის ბაღისანისკენ)

I. აკაკი გაქ ბურჩან ბურჩან, თოლები გაქ სასუქ სორმა, აკაკი გაქ ხიარდო, ვინა წუგარს დახატული.

II. მოხელე ქა-ტყე ჰაიარიე, ჩემ გლში შენ გაიარიე, წახალ და შერიბიე, აკაკი გაქ ხიარდო, ვინა წუგარს დახატული.

III. კობალი გეცო ხელზეგა, აზოტუ გეცა ეხლზეგა, ხელი მგეცა ხელზეგა, ეს ერთი ხელი წელზეგა, შენა ხანი ჩემი დღებაო, ხელსაყენ შემიბნებ ტარი.

IV. ვადალითინ-ვადლითინ, ნენ ჩიტები, მე შენ შეგაყოლიო. ვადლო ვადლითინ კაცებო, შენ კი ჩავგებო. ვად-ღად-გამაოდიდნენ ყორნები, შენ კი ჩავგებო. გაბაჩი-ვაგაბიან ციციები, მე შენ ლავგებო.

*) ამოღებულია ბ. ოსელიანის დალობებიდან.

ვაშლი დავდე კოვავე მე გააკოცო
ლოყაზე.
ენჭით მოვიდეს მელეხი მე შენ-
გემოლები.
შენ რომ იყავ ჩემი თოლი, შენ
წაიღე ჩემი გული.
მე რომ ვიყავი შენი ხანი, შენ
წაიღე ჩემი ჯანი.
შენ იყავ ჩემი ძოლი, შენზე მე-
ჭირა მე თოლი.
შენ რომ იჯდე რუსი პირზე, ხალი
გეჯდა გულის პირზე.
V. მიხილილი რუხეგა,
მიბრუნდი გველო თავზეგა:
კალათა გეკო ხელზეგა
მიხილილი ვალზეგა.
შენ ხარ ჩემი დობარო,
დილობა ხარ...
VI ბაღი გომე დავინახე
ამნათი შეგენახე,
ბარი გვეგდეგა მხარზეგა
მიხილილი სარწყაზეგა.
გავრანი გვეგდეგა მხარზეგა,
მიხილილი სანახვეგა,
მიბრუნდი გველო თავზეგა,
შენ ჩემი დობარო,
დილობა ხარ...
სიტყვების ახსნა.
ბურბა ბურბა-ხუტუხი. ქა ტყე-ამ
ტყისიგენ, მოხელე-მოხელე. ყოი-ქა-
ლი. დლინბარი-ვაკაკი. მეგობარი.
ყოლი-სამაგური. აზრთი-ფარულ-
ლი. ან-სი. ტარი-თითისტარი. გუე
მი-ბანი. ამნათი-საიდუმლო. გავრ-
ანი-სახრ.

ბუბარის ყვავილები.
ნისლიანი ღვებები... ხეობა (რეველი
ლეკანი. შეცივებული სახენი.
შენე მტრილით, კედლის ძირს. ბე-
ბერი და პირი მოქუშული. დაღრჯალი.
განვიღო წელთა სიმინჯე სახეთ შეე-
ირჩინა.
დანჯღრულ ხმით მევედრები. გე-
რილები ხმა შენი მაშინებს...
მათხოვარო, უშნო, უხელო. ამბობენ
გახაფხუდაო. სხვანი სიღამასეს იტ-
ყვიან.
შენ კი იმავე კედლის ძირს. ისევ
უშნო, უხელო.
შავი ძველი თავშალი. მათში, შებო-
ლოდი თმის დალოლები.
შავი ვარსკვლავებთათვის ჩანასა-
ხები.
გრძელი, ხმელი ცხვირი.
მკრთალი, სუსტი ხელეში...
?...კალათაზე ყვავილები? მრავალ
ფერი... ალაგებ. ალაშაზე.
უაღრესზე... სახეს დიმილის მკრთალი
ნილობა, ჰორ არ ისმის ხმა შენი ალბათ
ამიტომ... ჰა! ჰა! უხელო! ვალმოგე-
ყარა ალბათ... დადავავიყუ... დღეს
შშირი დარჩები, რომ კვლავ არ იღრი-
ალო...
შენ სახეს არ ეტყობა წყურვილი...
რა ეტყობა? არაფერი.
მას შენ ალბათ სამისეც ეძიბი:
აი ბალღები შესტყვიან შენ ყვავი-
ლებზე ბებერი.
ფრთხილად, რაღაცას ვიპირებენ.
— ბებერი ლამაზები?!... ჰა! ჰა!...
ქისკებენ... დაცინიან...
შენი თვალები, შავი, დღეწყებული
ვარსკვლავები აენთნენ...
პირი მოგეკუმშა.
ხმელი ხელები გამოშალე...
ბებერი, ბუმბულ გაპეტლი ყვავის
აფრენას ჰვავდა.
— აა პირ შეგებო. დღე ბუნებო
და ფეხ ქვეშ გადუყარე.
გაპატეს ფეხები... ვასრისეს. გაქე-
ლეს, დაიკნენ.
მიხილი. აიღე.
ხელში ვასრისელი ყვავილები. კიდევ
დაგრძენდა ამ დღისთვის ერთიც რემე-
ნი. შენ ლოყაზე მკეროდა.
დავიწყებდი ვარსკვლავებში შეუთა
ცრემლი მოსწინდა.
მე გამეცინა და აღარც მინახებარი.
იბაღ ბალავარი.

ქალაქბონი შორს საღვარდის
ვერ გავიცი ამ საღვარდს, ამ რიონს...
ქმნა ბატარებელმა გავფასრო ფეხები.
მე უხდა სიცივე უთუოდ ამირის.
დღე კატისტროფის იმეობა ტები.
ჯობე ბატარებელს: ნაოლონი და ვოხფენას.
ტა-უფრის მერე შენს გარეშის ეკვირ ტრიანონდ.
შეს ციცივი დავიწყებდი თუ-საღვარდის-
ტულის ქალაქბონს ბინიცი სიცხით გეტრფო ანონ.
წასულ სახლებს დღიურიდან ვითვლი ექვსამდე
და შეშინა ვიყო ახლა თქენი რიონი.
მაგ სიღამასზეს უტაცადათ თუ ვაგვეტყვიდი,
აიგ მეგონა რომ გატყუებ და ვაგვიყვიდი.

სულში ჩამდგარი ლითონებზე რეკავს ამერი...
ჩვენი ქვეყნისთვის კარგი რამე ვიფიქროთ დროზე.
არ ეტყვიოდ ასე ჩემი, აკალდავებო,
რომ ყოველიყო ქუთაისი იოინის შტოზე.

ალვის კრიალის შეღამება ვაგდა ბურების.
ანთებს და ლეწავს ცის ვიჭრების შის დანიმარტი.
აღარ ეტყვიოდ ასე ჩემი, აკალდავებო,
და ზურგს მიშუწავს მოქალაქე ვერსი თერამტი.

ამ დღეს დაკარგულს გამართლება რომ ქონდეს კიდევ,
ლექსის თარიღით დავიწყების ბინეც რიონი.
დღე ხელშემათის ხელ ოქტი მებრს, ვხს დეფეს ვკიდებ.
მივღებ რ წვიმით მეოცნებე და ქარიანი!

არაფინ მ.ო.დ.
გათვლიდინა ატმები ქარის,
თითონ თვლიდი ვალონი მივარებე.
სუნთქვა მუშაზე მომესმა ქარის
და ყოფნა წუთით გამოვიბნობე.

ფიქრებმა სწრაფად იცვალეს ფერი
თვალს მივიწიე შორეულ დიანდს
ო, არსად არის თვალთ ცისფერი—
არაფინ მოდის, არაფინ მოდის...

დავტოვე წიგნებს! დავტოვე ოთახს...
ტრეკულ ფეხები ვეხები შეგებას.
(გაიფიხე ბაღებს წვეთები მოათვის)
ფოთლებმა დარდი გადმომაკალეს.

ნიაფი არბებს ბურქებში იემს.
ხელს ვერ შემაფებს ვერაფერ ამ ქვეყნაო.
მივარე იფარებს ვერცხლის არმბებს.
სიკედლის ჩონჩხზე უხდა დავებენა.

შეს დაეწყებდა სამეფო ქაზრებს,
არ მეშინიან ქარის და შუთათს,
მოლოდ დიმილი ატმების ამრკეს,
არავინ მოდის! არავინ მოდის!

პ.მ.მ.მ.
მზეო ბერიდავანს ნაღვლიანად დაღვარე სადმე,
ასეთი ბედი წმირად ხელდა შენს ხელდაღვურებს...
მოგეწაფებო შენ სიმედილ უქულისაღვ
მეგარამ ქარები ნაირბრებზე ვაგვანდავებებს.

ო! პონტოს... პონტოს... მახსოვს იყავ შუღამ კეთლი
შენ აღარ ვიცნობს საჭარეველო ასე ხნაინთ
თეთარი პორტები ნაირბრებზე ვაგვავიეთლი
ისე თებინან ვით სიღაზე შეგენე ნიაფი.

უცხო თვებში წმირად თებდა შენს ცხელ სიღაზე
და სირაქლებმა ნაველდით მოვეცა ზვირთებს
მოვა ხომალიდი. ისევ წავე როგორც სინაზე
მოვა ხომალიდი და წაიღეს მედნას მზითვეს.

ვიქტორ ვაბესკირი.

რინდულ დროში.
დამარეებს ქარი წარსულ დროების
და ნისლებიდან სწინან დაბები,
სადაც ლოკები და მეუღროება
იყო ცრემლებში ვადანაგები.
ტბილია სხვინა ძველ საუკუნის...
მივინებათა ნახე შრიალი.—
მაშინ ზარების ნელი გუფენი
იყო სიმბოლო ეამთა ტრიალის.
რა უშეთოველა მაქპოლდენ წლები...
იქნება კედლები მალაღდენ სველსა,
იქნებ ჯურღმულში გმინაღდენ ძვლები...
ვინ გაივითხა, ვინ დაეჭვდა.
ცის დასკრულსიკენ ქროდენ ფიქრები,
ყველა საღამო იყო მწუხარე,
მინელ ოცნებას შემოიკრებადა
გვიანი ზამთრის მკრთალი მუხარი,
ასე ელოდენ მზანი ამიღებს
ლაზე ამგვარად ვინაბარები
მაგრამ—ათოვდა წითელ კრამეტებს
და მინდებრიდან ქროდენ ქარები.

ღვეან ახათინი.

ივანე მაჩავაძე
გაზით „გასტრიონის“ ნო-
მარის უპასხანდელ რიცხვის
ნომერი მიმავლნება ივანე მა-
ჩავაძის სს.რ.მ.მ.მ. ამ ნო-
მარის გამომსახველი სს.რ.მ.მ.მ.მ.
დახატა „გასტრიონის“ სუ-
რათებით.

მეოცნებე ნიშორები გამოვიდა
„მეოცნებე ნიშორები“ მეცხედ წიგნი
ვალდრინ ვაფრინდამშვილის რედაქტი-
რობით. შინასი. ლექსები: გრიგოლ
ნობოტიძე—ავტორიდალიონი. პაოლო
იაშვილი—ლოლი მენდარავას. ტაკიან
ტაკიან—ტენი ანგელისთი. კოლაუ
ნადირაძე—კვირთლი მალაული. სერ-
გო კლდიაშვილი—ნატურპორტ. ვ. გაფ
რინდაშვილი—საფირონი—აშორდი.
ღვეან ახათინი—სეზონი უმიდელი მკ-
გრობის. ვრიგოლ ზოდელი—უტნობი თვა-
ლები შემადანდელი. წიგნი: წიგნი: ვა-
ლენა

მეოცნებე ნიშორები გამოვიდა
„მეოცნებე ნიშორები“ მეცხედ წიგნი
ვალდრინ ვაფრინდამშვილის რედაქტი-
რობით. შინასი. ლექსები: გრიგოლ
ნობოტიძე—ავტორიდალიონი. პაოლო
იაშვილი—ლოლი მენდარავას. ტაკიან
ტაკიან—ტენი ანგელისთი. კოლაუ
ნადირაძე—კვირთლი მალაული. სერ-
გო კლდიაშვილი—ნატურპორტ. ვ. გაფ
რინდაშვილი—საფირონი—აშორდი.
ღვეან ახათინი—სეზონი უმიდელი მკ-
გრობის. ვრიგოლ ზოდელი—უტნობი თვა-
ლები შემადანდელი. წიგნი: წიგნი: ვა-
ლენა

და განცხადება მუსიკოსთა სექციის
ხელმოწერით: დიმიტრი არაქშვილის,
ხელმოწერით ბალანჩივასის, ზაქარია ფა-
ლიაშვილის, კოტე ფოცხვერავის;
განცხადებაში აღნიშნული ია კარგ-
რეთელის 35 წლის სამუსიკო მოღვაწე-
ობა და მოითხოვენ მის გაემართოს
იქნებო.
მალერინები დები გამსახურდები.
ერთი სიტყვით სურათი სახარულია
მაგრამ ყველაზე უარეს მდგომარეობაში
საფლავი ვაქა-ფაველისი სრულიად გა-
სწორებულსა ვასწორებულსა და ვატი-
ტელურულ მიწაზე დამალი ვაგვის თუ-
მუზე დავანებულ და ნახევრად გა-
დასული წარწერა თუ გამეწმობ, რომ აქ
ზარია ვაქა-ფაველი.
ასეთი ყოფნა საფლავის არის ვაგის
უდიდესი შურაყოფა და უპატრეკემ-
ლობა. საჭიროა შესაფერი ჟურნალი
მიეტყეს ვაქა-ფაველის, და სხვა მწე-
რალითა საფლავებს, როგორც საზოგა-
დოებისა, ისე ეკლესიის აღმინსტრა-
ციისგან. კერძოდ ვაქა-ფაველისი
შეუღდა სახელმწიფოებების და სს.
წიგნების გამოცემას.
ხელღვენების სასახლე სომხეთში
მანჭარი სარიანის მეთაურობით ერე-
ვანი დაარსდა ხელღვენების სასახლე.

ალ. ცაბარის იუმილი
პროფესორ ალექსანდრე (ვაგარელის
თეოდო დიქსონ პრეფ. ივანე ჯავახი-
შვილია შემდეგ წარმოსტეგს სიტყვით
კონრენი ეკვილიემ, აკაკი შანიძემ, გა-
ნათლებს კომისარიატის წარმომადგენ-
ელმა, სერგეი გოგაძემ, შ. ნ. კ. სა-
ზომის წარმომადგენელმა მანველმა
მეღველში ვარმა, უნივერსიტეტის მე-
დიკური ფაკულტეტის და სტუდენტების
მამაციერი წრის წარმომადგენელმა,
ყოველ სიტყვაში აღნიშნული იყო ის
დიდი დამსახურება, რომელიც მიუძღვის
მხოლოდ პროფესორს. დასასრულ თვით
იუმილიანმა წარმოსტეგა მშენებრი სი-
ტყა იუმილიანმა წარმოსტეგა მშენებრი
სიტყვა რომელიც თქმულებით: „ვა-
გაკეთეს ეს, რაც შეგებო“ იუმილიანს
საერთოდ შინაური ხასიათი ჰქონდა და
დასწრის უფრო სტუდენტობა.
მასუ-შავაშვილს საფლავი
დღევანდელი უპატრონი მკე-
რების ვარტალს უკვე დამეზავსა,
გარდა ორი სამი სამარის, ყველა საფ-

თ.მ.ტ.რ.
ს. დლონაძის გასტრიონი.
სამშაბათს 31 ოქტომბერს სახელმწი-
ფო ოპერის თეატრში შესდგა პეტრო-
ვარდის სახელმწიფო თეატრების არ-
ტისტის ს. დლონაძის გასტრიონი, და-
ღვებული იყო „დლონა“. დლონაძის
შესახებ ქართველ საზოგადოებებში დიდ-
ხანს დადიოდა ხმა და ყველანი იფრინებ-
დნ მას როგორც საუკეთესო მომეღ-
ვენსა. ალბად ეს იყო მიზეზი, რომ ამ
ლახვი თეატრში ტევა არ იყო. ამდენი
ხალხი არ ახსოვს ჯერ ამ თეატრის ქო-
დინი შეიძლება ითქვას, რომ ვაგარ-
თლა ზ. დლონაძემ, მიუხედავად იმისა
რომ მომეტრალი ავადმყოფ მდგომარეო-
ბაში იყო და 35 გარდასულ მეტი ჰქო-
ნდა მაინც ვაგარეველით ჩაატარა თავის
პარტია პირველად მომეღვენის ეტკობა
და მოღვენებული ტემპორამენტი, ხმა
თუმცა თანამავით ენორიტივოდა, მა-
ინც არ იძლეოდა იმ შესაძლებლობას,
რომელიც შეეძებო.

გამორინა და ბოლოს აპოვეს მიაღ-
წია. კიდევ უნდა ითქვას რომ ვრიმი
არტისტს ჰქონდა ტრავმარტული და
იძლეოდა ანტიესტეტური შთაბეჭდილ-
ვები და ამან ძალიან ბევრი დააკო-
როლის შესრულებას. მაგრამ მიუხედა-
ვად ამ დღევანდელს მან მაინც მოაჯა-
ვდა მსმენელები. ყოველ მოქმედების
შემდეგ მსმენელთა სიმპატი ანარდობა
და ბოლოს გადავიდა იტყებებაში-
ჩვენ გვიდა მაინც ხელმოკრეთ ვიხი-
ლოთ სცენაზე, სცენაზე, რომ უფრო
დაკვირვებით შეგვევლოს მისი დაფა-
სება.
ყველაზე საინტერესო არტისტისა ის
იყო, რომ დლონაძემ სრულიად არ
სცდილობდა ზედმეტი თავის დატანე-
ობაში მოხებინა ეფექტი და მფრთხი
თავისუფლად, რაც უთუოდ ასანიშნავი
და ამტკიცებს არტისტის თავის დამ-
ტკიცებას და კეთილშობილებას.
მშენებრი იყო ვასილ შარაშიძე
გხვდალს როლში. შეხედულებაც და
ხმაც ამ ღამეს ვანარევედენ მას სხვა ამ
როლს ამსრულებლებისაგან.
დირიგორი ივანე ფალიაშვილი წელს
აჯადოებს ტილისის ამამესაც ის
იყო დიდებულთ.

გიგლიოგრაფია
ივ გომელაური. სკოლაში შეგაწავლი ქართველი მწერლები.
დღევანდელ ქართულ წიგნის კოჩის-
ში უზარალო ქრესტომატიის გამოცემა-
ცი. სასიხარულოა. ჩვენ წინ დღევანდ. გო-
მელაურის ცნობილი სახელმწიფოებელი.
ჩვენ მის ღირსებას ძირითადი არ შეეც-
ხები, ვინც იმ ცვლილებებში ვიხი-
ლოდენ შეხედულებას შეუტანია პო-
ლიტიკური წყობილების ძირითადი ვარ-
დაქმნისა და სკოლებისათვის ახალ პირ-
ნიშნებზე დასაფრთხულ პროგრამის გამო-
ქვეყნების გამო. ყოველ შემთხვევაში
ეს ცვლილება რადიკალური არ არი.
ქრესტომატია იხსენება ვაქა-ფაველით
და თავიდან ილია ქვეყნისათვის. ახალ
მწერლებთან ქრესტომატიაში შეტანილი
ია ვარ. რუხაძე და გ. ქუჩიშვილი. ორივე
პოეტს ვასსულორებით ვ. რუხაძე წარ-
მოდგინდა მეტად სუსტი ლექსებით.
აქვე არ შეიძლება აწინაშობი მიღვამი
ზოგადი მწერლების ბიოგრაფიებში
მაგ. შ. არავივისპირტელს ბიოგრაფია
შეიცავს ათ სტოქონს. მაშინ როცა
დაწერილია არის ერთ გვერდზე მო-
ყვანილი გ. ქუჩიშვილის თავდასავა-
ქალანდრის
რედაქტორი გიორგი ლეონიძე

მიმოსვლის სხრილი

სამგზავრო მატარებლების ავიარ-კავკასიის რეინის გზებზე 1 ნოემბრიდან 1922 წ. თბილისიდან გადის:

ჩქარი მატ. № 5 რ.	გადის როსტოვში	11 ს. 40 წ.	საღ. ორშაბათობით
" " № 5 მ.	" მოსკოვში	11 ს. 40 წ.	" შაბათს.
" " № 5 პ.	" პეტროგრადში	11 ს. 40 წ.	" ხუთშაბათს
საფ. მატ. № 3/4 კახ.	" თელავში	7 ს. 15 წ.	დილ. კენტ რიცხვებში
საფ. მატ. № 21/22 კ.	" ბაქოსკენ	7 ს. 15 წ.	" ლუწ რიცხვებში
ჩქარი მატ. № 1	მილის ბაქოსკენ	9 ს. 25 წ.	" ხუთშ. და ორშაბ.
საფ. მატ. № 4	" ბათომისკენ	5 ს. 00 წ.	საღ. ყოველდღე
სამ. მატ. № 25	" ჯუღღისკენ	11 ს. 00 წ.	" ლუწ რიცხვებში
სამ. მატ. № 20	" ბორჯომისკენ	3 ს. 30 წ.	დილ. ყოველ დღე
სამ. მატ. № 21	" ბაქოსკენ	7 ს. 15 წ.	საღამ. ყოველდღე
ჩქარი მატ. № 2	" ბათომისკენ	9 ს. 00 წ.	საღ. ხუთშ. და კვირ.
საფ. მატ. № 3-ე	" ერევნისკენ	5 ს. 25 წ.	" კენტ რიცხვებში
" " № 3	" როსტოვისკენ	5 ს. 15 წ.	დილ. ყოველდღე
ჩქარი მატ. № 6	" ბათომისკენ	5 ს. 35 წ.	ოთხშ. როსტოვში, ორშაბ. მოსკოვში, შაბათობ. პეტროგ.
სამ. მატ. № 22	" ბათომისკენ	1 ს. 25 წ.	საღ. ყოველდღე

ჩადის როსტოვში	9	საათზე 00 წ.	საღამოს ხუთშაბათობით.
" მოსკოვში	10	" 40 "	დილით ხუთშაბათობით
" პეტროგრადში	12	" 00 "	დილით ოთხშაბათს
" თელავში	7	" 11 "	საღამოთი კენტ რიცხვებში
" აგულვში	7	" 11 "	" ლუწ "
" ბაქოში	8	" 25 "	დილით პარასკეობით და სამშაბათობით
" ბათომში	10	" 30 "	" ყოველდღე
" ჯუღღაში	3	" 33 "	ღამით კენტ რიცხვებში
" ბორჯომში	10	" 30 "	საღამოს ყოველდღე
" ბაქოში	8	" 35 "	დილით ყოველდღე
" ბათომში	12	" 05 "	დილით პარასკეობით და ორშაბათობით
" ერევანში	6	" 00 "	საღამოს ლუწ რიცხვებში
" როსტოვში	5	" 20 "	დილით ბოველდღე
" ბათომში	8	" 30 "	საღამ. ოთხშაბათს როსტოვში, ორშაბათს მოსკოვში, შაბათობ. პეტროვსკში
" ბათომში	4	" 35 "	საღამოთი ყოველდღე

თბილისში მოდის:

სამარგო მატ. № 21	" ბათომიდან	11 ს. 35 წ.	საღამოს ყოველდღე
" " № 26	" ჯუღღიდან	7 " 30 "	" კენტ რიცხვებში
ჩქარი მატ. № 5	" ბათომიდან	6 " 00 "	დილით ორშაბათ. როსტოვში შაბათობით მოსკოვში. ხუთშაბათ. პეტროგრადში.
საფოსტო მატ. № 4	" როსტოვიდან	11 ს. 00 წ.	საღამოს ყოველდღე
სამგზავრო " № 19	" ბორჯომიდან	12 " 45 "	ღამით
საფოსტო " № 4	" ერევნიდან	9 " 30 "	დილით კენტ რიცხვებში
კურიერის " № 1	" ბათომიდან	2 " 30 "	დილით ოთხშ. და კვირ.
სამგ. სამ. " № 22	" ბაქოდან	10 " 35 "	საღამოს ყოველდღე
კურიერის " № 2	" " "	7 " 10 "	" შაბ. და ოთხშაბ.
საფოსტო " № 3	" ბათომიდან	5 " 10 "	" ყოველდღე
" " № 3/4 კახ.	" თელავიდან	6 " 09 "	დილით ლუწ რიცხვებში.
სამარგო " № 21/22	" " "	6 " 09 "	" კენტ რიცხვებში.
ჩქარი " № 6	" როსტოვიდან	6 " 45 "	" კვირას
" " № 6	" მოსკოვიდან	7 " 00 "	საღამოს ოთხშაბათობ.
" " № 6	" პეტროგრადიდან	9 " 00 "	" კვირაობით

მილის თბილისში	5	საათზე 00 წ.	დილით ყოველდღე
" " "	11	" 55 "	საღამოს კენტ რიცხვებში
" " "	9	" 40 "	საღამოთ ორშაბათ. როსტოვში, შაბათობით მოსკოვში, ხუთშ. პეტროგ.
" " "	1	" 00 "	დილით ყოველდღე
" " "	7	" 55 "	დილით
" " "	10	" 50 "	" ლუწ რიცხვებში
" " "	6	" 15 "	" ხუთშაბ. და ორშაბათობით
" " "	3	" 05 "	დილით ყოველდღე
" " "	6	" 55 "	საღამოს ხუთშაბ. და კვირას
" " "	11	" 35 "	დილით ყოველდღე
" " "	6	" 10 "	საღამოს ლუწ რიცხვებში
" " "	6	" 10 "	საღამ. კენტ რიცხვებში
" " "	3	" 30 "	ღამით ორშაბათობით
" " "	3	" 30 "	" ორშაბათობით
" " "	3	" 30 "	" შაბათობით

შენიშვნა: 1. კურიერის მატ. №1 და 2 ორი რბილი ვაგონებით და ორი მავარით, დასაწოლი ადგილებით და ორი საჯდომი ვაგონი, რესტორან ვაგონით, ივლიან ორჯერ კვირაში ბათომ ბაქოს შუა.
 2 ჩქარი მატ. №5 და 6 ივლიან სამჯერ კვირაში პირდაპირ გადაჯდომილად. ერთჯერ ბათომიდან როსტოვამდე, ერთჯერ ბათომიდან მოსკოვამდე და ერთჯერ ბათომიდან პეტროგრადამდე და ყველა ვაგონები ამ მატარებლებში დანაწილი დასაწოლი ადგილებით და ეს მატარებლები ვიციან ბაქოში, მოზღვებში, როსტოვში, პარკოვში, მოსკოვში და ბოლოვებში.
 3. საფოსტო მატარებლები № 3 და 4 ივლიან ყოველდღე მესამით და პირდაპირ გადაჯდომილი მიმოსვლით ტფილისს და როსტოვს შორის.
 4. დაწერილებითი მიმოსვლის ცხრილი იქნება, როგორც რეინისგან აგრეთვე ქალაქის სადგურებში: ბათომში, ფოთში, სამტრედიანში, ქუთაისში, ხაშურში, ტფილისში, განჯაში, ბაქოში, ალექსანდროპოლში, ერევანში—უასათ 50,000 მან. ქართული მონეტით.

ს. მ. უ. ს.
ცენტრალურ სამგზავრო სამმართველო
 შინივერსალური მალაჩიები № 1 დ 3
 1) სომხის ბაზარი (ქარვსლა ყოფ. მანთაშვილი) 3) სასახლის, 8 (ყოფ. ალშვანგის)
 შექმნილია სეკონდის სეკონდის სეკონდის
 მიღებულია საქონელი ბათომით და გამოვიდა გასაყიდათ
 შალის ქსოვილი
 შევიოტი ყველა ფერების და ჯალეების პალტოებისთვის შალის მატრიები ვაჭოთა და ქალთა კოსტიუმ. კუბონები მამაკაცთა კოსტიუმ.
 ა ბ რ ე შ უ შ ი:
 აბრეშუმების კრეპონი „დიუშისი“ და სხუ.
 ტ რ ი კ ო ტ ა ქ ი:
 ვაკეტები „პალა“, „აბრეშუმის, საშმთრო ყველა ფერების „ მსუუქი „ შალის, ბავშვების და ქალების სვეტები შალის, ქალთათვის, ბავშვების, ვაჭების ჩულკები აბრეშუმის, ფილიპოსის-ყველა ზომის და ფერების-ქალთათვის და ბავშვებისთვის. წასკები მამაკაცისთვის, ფილიპოსის ყველა ზომის.
დიდი არჩევანი:
 ქალაქის ქსოვილები
 ბატისტი ჩითი, რენო ბუმბუჩია. გრისბონი ფლანელი, მადემალი, შოტლენკა სატინი,
შეკერილი საცვლები მამაკაცისთვის
 ჭ უ რ ჭ ე ლ ი
 სამზარეულო, მინაქართო სასადილო ყოველგვარი შუშეულოა
 გალანტერეია, ჰარფიუქრია (სამზარეულოთის) შეკერილი ტანისამოსი მამაკაცების შალის კოსტიუმი ტყავის კოსტიუმების კომპლექტი პალტოები ქალების და მამაკაცები:
 შეკერილი ფესხა ცქელები ქალთათვის
 მამაკაცისათვის საკუთარი სახელსონოში მიიღება შეკეთა ყოველგვარ ფესხამელზე
 მ ა ზ ა ნ ი ა № 2 ქარვან-სარი ტამაშევისა
 კონიაკები და არაყი სწრაფევისა „არგო“
 თ უ თ უ ნ ი საპკოთა ყველა ქარხნების.
 პ ა პ ა რ ო ს ე ბ ი სოლიდნი, საპკოთა, ეგვიტსკი, დელიკატეს, საფო, არისტოკრატიული და სხუ.
 მიღებულია ასაღი საბჭოთა ჰანჯაროები ფასები ზომიერია.
 პროფკავშირის წევრებისთვის 10 პროც. დაკლებით.

მ. ს. ფ. ს. რ.
რეინოტრასტის სფილისის განყოფილება
 სოლოლაპის ქუჩა № 4 ტელ. 4-86.
 გამომშვებულია ბითუმი ვაჭრობისთვის
 ვის დიდძალი:
კ ა ლ ო უ ე ბ ი,
 საგარეო ავსურ შინაში,
 ავსურინაში, კამერაში,
 რეინის ლანგა, ტანკური რეინა.
აზგანის ნივთები.
 ქალაქელ მეიდველების სელის შესაწყობად „რესინოტრესტის“ საბითუმო საწყობთან ნოემბრის 1-დან გახსნილია ცალკობით ვაჭრობა კალაქებისა და ტრესტის მიერ დამზადებულ სხვა ნაწარმოებისა.